Raadsvoorstel

Commissievergadering	**: Ruimte**
Titel	: Ontwerpbegroting FUMO 2026
Portefeuillehouder/Teamleider	: L. Edema/ S. Nijholt
Extern zaak ID (zaakcode)	: Z2025-00004634

Datum collegevergadering

26 augustus 2025

Voorgesteld besluit

1. De resultaatbestemming 2024 van € 12.576 te verwerken in de najaarsrapportage 2025;
2. Een zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting FUMO 2026.

Openbaar

Ja, passief via openbaar verslag

Inleiding

Op 21 juli 2025 is de ontwerpbegroting 2026 van de FUMO ontvangen. Op grond van artikel 28 van de Gemeenschappelijke Regeling FUMO wordt de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld om een zienswijze in te dienen. Namens het college van de gemeente Ooststellingwerf adviseren wij de raad om gebruik te maken van deze mogelijkheid.

Argumenten

1.1 Het algemeen bestuur heeft ingestemd met de voorgestelde resultaatbestemming

Via de aanbiedingsbrief en voorlopige jaarstukken 2024 van de FUMO bent u geïnformeerd over de jaarrekening 2024 van de FUMO. Het verlies in 2024 bedraagt € 362.000. De vermogenspositie exclusief dit verlies bedraagt € 1.201.000 (21,4 %). De vermogenspositie inclusief dit verlies bedraagt € 840.000 (14,9 %). Het verlies 2024 kent verschillende oorzaken. De productiviteitsnorm in het primaire proces is niet gehaald. Dit komt door meer scholingsuren als gevolg van de inwerkingtreding van de omgevingswet en een oplopend ziekteverzuim. Ook bij de afdeling bedrijfsvoering zijn de personele kosten hoger dan begroot door een stijgend ziekteverzuim. Daarnaast zijn de ICT-kosten overschreden door hogere kosten voor een aantal applicaties.

Conform de gemeenschappelijke regeling wordt een nadelig rekeningsaldi gedragen door de deelnemers voor zover dit niet geheel of gedeeltelijk ten laste van het weerstandsvermogen kan worden gebracht. De accountant heeft in het accountantsverslag 2024 aangegeven dat de financiële positie van de FUMO kwetsbaar is en adviseert om hierover tijdig in gesprek te gaan met de deelnemers. Hierop heeft de FUMO voorgesteld om het verlies te verrekenen met de deelnemers. Het algemeen bestuur heeft hier begin juli mee ingestemd. Het aandeel van de gemeente Ooststellingwerf in het resultaat betreft € 12.576. Voorstel is om dit bedrag te verwerken in de najaarsrapportage 2025.

2.1 Structurele knelpunten vragen om scherpe sturing en realistische monitoring

Het eerste tertaalbericht van 2025 laat zien dat de FUMO kampt met structurele knelpunten die de uitvoerings kracht van de organisatie onder druk zetten. De productiviteit blijft achter bij de norm, mede als gevolg van een oplopend ziekteverzuim van 7,95%, waarbij langdurig verzuim een groot aandeel heeft. In combinatie met een hoge scholingsbehoefte leidt dit tot verhoogde werkdruk en verminderde capaciteit om de taken adequaat uit te voeren. Tegelijkertijd zijn er structurele overschrijdingen op ICT-kosten en extra uitgaven voor huisvesting en P&O-ontwikkeling, die wijzen op een gebrek aan financiële beheersing.

Deze signalen maken duidelijk dat er behoefte is aan scherpere sturing en duidelijke prioritering binnen de organisatie. Wij achten het daarom van groot belang dat het dagelijks bestuur actief stuurt op het terugdringen van deze knelpunten en dat het algemeen bestuur tijdig en volledig wordt geïnformeerd over de voortgang. In dit kader is het essentieel dat de tertaaloverzichten tijdig worden opgeleverd en inhoudelijk voldoende inzicht geven in de uitvoering. Deze overzichten vormen een onmisbaar instrument voor monitoring en bijsturing binnen de begrotingscyclus.

Daarnaast benadrukken wij dat het meerjarenperspectief in de ontwerpbegroting realistisch en structureel sluitend moet zijn. Dit betekent dat financiële plannen niet alleen sluitend moeten lijken op papier, maar ook gebaseerd moeten zijn op haalbare aannames en een robuuste onderbouwing. Alleen dan kunt u als raad verantwoorde keuzes maken en uw controlerende taak goed uitoefenen.

2.2. Een toekomstbestendige FUMO begint bij een basis op orde

De basis van de organisatie moet op orde zijn om toekomstbestendig te kunnen opereren. Wij verstaan onder de basis op orde dat de primaire processen goed moeten functioneren, zodat de organisatie effectief kan opereren en flexibel kan inspelen op veranderingen in de omgeving. De eerdergenoemde knelpunten hebben o.a. een directe impact op de uitvoeringskracht en zorgen voor een verhoogde werkdruk binnen de organisatie. Omdat deze knelpunten gevolgen hebben voor de primaire processen, verdienen ze structurele aandacht.

In dit licht ondersteunen wij het voornemen om een onderzoek te starten naar een robuuste omgevingsdienst. Wij pleiten ervoor om dit onderzoek nadrukkelijk te richten op de toekomstbestendigheid van de organisatie, waarbij de kwaliteit van de basisprocessen centraal staat maar ook de interne cultuur in wordt meegenomen. Daarbij hoort bijvoorbeeld ook een kritische blik op de actualiteit van de bedrijvenlijsten. Deze lijsten vormen immers een belangrijke grondslag voor de ontwerpbegroting en de verdeling van uren en middelen. Een juiste en actuele registratie is essentieel voor een eerlijke en transparante toerekening van kosten aan de deelnemers.

Wij adviseren om dit onderzoek met prioriteit nog dit jaar op te starten en de resultaten tijdig beschikbaar te hebben voor de begrotingscyclus van 2027.

2.3. Versterking van de rol van het dagelijks bestuur is noodzakelijk voor effectieve sturing
De huidige uitdagingen vragen om een krachtiger en zichtbaarder optreden van het dagelijks bestuur. Wij achten het van groot belang dat het dagelijks bestuur nadrukkelijker haar rol pakt in de aansturing van de organisatie. Dit betekent dat het bestuur proactief stuurt op de uitvoering van de missie en visie, scherp toeziet op de voortgang van verbetertrajecten, en tijdig ingrijpt waar nodig. Een actieve rol van het dagelijks bestuur stelt het algemeen bestuur in staat om meer op hoofdlijnen te sturen en zich te richten op strategische keuzes. In dit kader vragen wij ook nadrukkelijk aandacht voor goed werkgeverschap. Een stabiele, gezonde en aantrekkelijke werkomgeving is een randvoorwaarde voor het aantrekken en behouden van gekwalificeerd personeel, het terugdringen van ziekteverzuim en het verhogen van de productiviteit. Wij verwachten van het dagelijks bestuur dat zij hierin het voortouw neemt en zorgt voor een organisatiecultuur waarin medewerkers zich gesteund en gewaardeerd voelen.

Kanttekeningen
1.1. Ook in 2025 wordt een aanzienlijk verlies verwacht
Op basis van de tussentijdse cijfers tot en met april 2025 verwacht de FUMO een verlies van € 1,3 miljoen. De oorzaken zijn grotendeels gelijk aan de oorzaken van het verlies in 2024. Het hogere verlies wordt veroorzaakt door een lagere productiviteit in het primaire proces. Het MT van de FUMO ziet slechts beperkte mogelijkheden om hierop bij te sturen. Dit komt met name, omdat het ziekteverzuim vooral langdurig en zeer langdurig is. In de ontwerpbegroting FUMO 2026 wordt aanvullend budget gevraagd voor ICT kosten. Waarschijnlijk neemt de FUMO in de kadernota 2027 een voorstel op voor een aanvullende deelnemersbijdrage voor het aanvullen van de algemene reserve.

2.1 Ook in 2026 bestaat het risico dat de productiviteitsnorm niet gehaald wordt
Zoals hierboven aangegeven wordt de productiviteitsnorm zowel in 2024 als in 2025 niet gehaald. Dit komt voornamelijk door langdurig en zeer langdurig ziekteverzuim. In de risicoanalyse bij de begroting 2026 is het niet behalen van de productiviteitsnorm nadrukkelijk als risico benoemd. In 2022 en 2023 is de productiviteitsnorm wel gehaald. De FUMO gaat er vooralsnog niet vanuit dat het niet behalen van de productiviteitsnorm structureel is.

3.1 Een begrotingswijziging 2026 is een reële optie
In de huidige ontwerpbegroting zijn uitsluitend uitzettingen opgenomen, die onontkoombaar zijn. De FUMO heeft naast deze uitzettingen in de geamendeerde ontwerpbegroting diverse voorstellen opgenomen om tot structurele versterking van de FUMO te komen. Deze zijn echter niet in de huidige ontwerpbegroting verwerkt, omdat de FUMO via een amendement van het algemeen bestuur de opdracht heeft gekregen om uitsluitend uitzettingen te verwerken, die onontkoombaar zijn. In dit amendement is ook aangeven dat het wenselijk is om een extern bureau te laten onderzoeken wat de FUMO nodig heeft om een robuuste omgevingsdienst te worden. Het amendement biedt ook ruimt om via een begrotingswijziging aanvullende middelen aan te vragen als de noodzaak hiervan door bijvoorbeeld het onderzoek voldoende onderbouwd wordt.

Financiële toelichting

Sinds 2022 vindt nacalculatie plaats op de werkelijke bestede uren ten opzichte van de begrote uren. Door het niet behalen van de productiviteitsnorm in 2024 is bij de nacalculatie per saldo circa € 699.000 terugbetaald aan de deelnemers. Voor gemeente Ooststellingwerf was dit een voordeel van € 105.000. Dit is verwerkt in de jaarrekening 2024. Het aandeel van gemeente Ooststellingerf in het verlies 2024 bedraagt € 12.576. Voorstel is om dit te verwerken in de najaarsrapportage 2025. Ook in 2025 wordt de productiviteitsnorm niet gehaald. Dit leidt waarschijnlijk voor gemeente Ooststellingwerf in 2025 bij de nacalculatie wederom tot een voordeel. Voor 2025 wordt een aanzienlijk verlies verwacht. Waarschijnlijk wordt in de kadernota 2027 van de FUMO een voorstel opgenomen voor een aanvullende deelnemersbijdrage voor het aanvullen van de algemene reserve. Daarom is het voorstel om het verwachte voordeel vanuit de nacalculatie 2025 beschikbaar te houden voor het aanvullen van de algemene reserve. U wordt hierover geïnformeerd via de P&C cyclus.

De ontwerpbegroting van de FUMO voor 2026 resulteert voor de gemeente Ooststellingwerf in een verlaging van de deelnemersbijdrage met € 7.467 t.o.v. 2025. Deze wijziging is verwerkt in de primaire begroting van de gemeente. De mutatie is gebaseerd op input vanuit de afdeling OWO-VTH, die gebruik heeft gemaakt van de rapportages van de FUMO. Uit deze rapportages bleek dat Ooststellingwerf structureel meer uren had begroot dan daadwerkelijk besteed, met name bij de bodemtaken. Dit verschil is grotendeels te verklaren door ruime inschattingen die zijn gemaakt bij de invoering van de Omgevingswet.

Sustainable Development Goals (SDG's)

Vergunningverlening, toezicht en handhaving leveren binnen de gemeentelijke taakvelden ruimtelijke ordening, gebruik, bouwen, milieu en de openbare ruimte op onderdelen ook een bijdrage aan het realiseren van de (gemeentelijke) klimaat- en duurzaamheiddoelstelling.

Inwonersparticipatie

N.v.t.

Publicatie voor bekendmaking

Op 21 juli 2025 is de ontwerpbegroting 2026 van de FUMO ontvangen. Op grond van artikel 28 van de Gemeenschappelijke Regeling FUMO wordt de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld om een zienswijze in te dienen. De gemeenteraad van Ooststellingwerf maakt gebruik van deze mogelijkheid

Vervolg

Planning & communicatie
N.v.t.

Evaluatie
n.v.t.

Burgemeester en wethouders van Ooststellingwerf,

, secretaris , burgemeester.

Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief ontwerpbegroting 2026
2. Ontwerpbegroting FUMO 2026
3. Amendement ontwerpbegroting FUMO 2026
4. Uitslag stemming Amendement ontwerpbegroting FUMO 2026 10 juli 2025
5. Zienswijze Ooststellingwerf
6. Jaarstukken 2024
7. Accountverslag FUMO 2024
8. Tertaalbericht 2025

Geheime stukken

n.v.t.

Extern zaak ID (zaakcode) : Z2025-00004634

De raad van de gemeente Ooststellingwerf;

nr.

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van ; 26 augustus 2025

gelet op de Wet gemeenschappelijke regelingen;

Besluit

1. De resultaatbestemming 2024 van € 12.576 te verwerken in de najaarsrapportage 2025;
2. een zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting FUMO 2026.

Besloten in de openbare vergadering van 23 september 2025

, griffier. , voorzitter.